

Lektorské kompetencie vysokoškolákov v programe PUNAV

Marta Dobrowolska-Kulanová¹, Marcela Štefaňáková², Oľga Orosová¹

¹Katedra pedagogickej psychológie a psychológie zdravia, Filozofická fakulta, Univerzita P.J. Šafárika v Košiciach

²Katedra psychológie, Filozofická fakulta, Univerzita P.J. Šafárika v Košiciach

1. Východiská

- Program univerzálnej prevencie užívania návykových látok a AIDS medzi vysokoškolákmi (PUNAV) poskytuje budúcim učiteľom vzdelávanie v prevencii a v lektorovaní programov prevencie. PUNAV využíva stratégiu šírenia informácií, rozvoja životných spôsobilostí a odolávania sociálnemu vplyvu.
- Okrem zážitkového učenia formou výcviku študenti absolvujú aj štyri workshopy s odborníkmi z praxe ku právno-kriminologickým, medicínskym a pedagogicko-psychologickým aspektom užívania návykových látok a AIDS.

CIEĽ: zistiť, či u účastníkov došlo po absolvovaní PUNAV k rozvoju ich lektorských kompetencií.

2. Metódy

Procedúra: Dáta boli zberané u účastníkov výskum pred realizáciou programu PUNAV (T1, pretest) na začiatku zimného semestra ak. roku 2018/19 a po realizácii programu PUNAV (T2, posttest) na konci zimného semestra.

Vzorka: programu PUNAV sa zúčastnilo 137 študentov (Mage=21,9, SD=1,7; 77% žien).

Metodiky: Vnímané lektorské kompetencie:

- Boli merané pomocou 13 položiek zisťujúcich vnímané kompetencie budúcich učiteľov v rôznych oblastiach, ako je schopnosť poskytovať žiakom informácie, viesť žiakov ku kritickému zhodnocovaniu, k vyjadrovaniu emócií, asertivite, schopnosť zrealizovať zážitkové aktivity a pod. (podrobnejšie vid' Tab. č. 2)

Analýzy dát: Na zisťovanie zmien vo vnímaných kompetenciách boli použité t-testy pre opakované merania, ktoré porovnávali priemerné hodnoty namerané vo vzorke v čase T1 a v čase T2.

3. Výsledky

- U účastníkov PUNAV došlo po realizovaní programu k významnej zmene vo vnímaných lektorských kompetenciách a to na úrovni celkových schopností, ako aj na úrovni jednotlivých kompetencií. Účastníci sa po absolvovaní programu pokladali za schopnejších realizovať zážitkové aktivity v skupine, podporovať u žiakov asertivitu, kreatívne myslenie, kritické myslenie, sebakontrolu, vyjadrovanie emócií, ale aj poskytovať informácie o rôznych typoch návykových látok a ďalšie.

Tab. 2 – Výsledky porovnaní medzi kontrolnou (KS) a experimentálnou (ES) skupinou v skúmaných premenných v preteste (T1) a posteste (T2) prostredníctvom U-testu

Premenná	Priemer (SD) T1	Priemer (SD) T2	T-test
Myslím, že dokážem zrealizovať v skupine zážitkovú aktivitu.	3,48 (1,1)	4,11 (0,9)	-6,650***
...poskytnúť žiakom informácie o alkohole a jeho účinkoch.	3,74 (0,9)	4,14 (1)	-4,070***
...poskytnúť žiakom informácie o fajčení a jeho účinkoch.	3,54 (1)	4,08 (1)	-5,321***
...poskytnúť žiakom informácie o ostatných návykových látkach.	2,84 (1,1)	3,8 (1)	-10,018***
...viesť žiakov ku kritickému vyhodnocovaniu informácií.	3,25 (1)	3,9 (1)	-6,410***
...poukázať na rozdiely medzi vlastnými názormi žiakov a skutočnými faktami.	3,53 (0,9)	4,04 (1)	-4,933***
...povzbudiť žiakov k adekvátnemu vyjadrovaniu emócií.	3,46 (0,9)	3,99 (0,9)	-5,934***
...rozvíjať u žiakov asertivitu a rešpekt voči ostatným.	3,64 (0,9)	4,1 (1)	-4,506***
...rozpoznať a uznať pozitívne vlastnosti žiakov.	4,04 (0,9)	4,27 (0,9)	-2,709***
...povzbudiť žiakov k rozpoznaní a vyrovnaniu sa so svojimi slabými stránkami.	3,55 (0,9)	3,91 (0,9)	-3,665***
...rozvíjať kreatívne myslenie žiakov.	3,52 (0,9)	3,95 (1)	-4,653***
...rozvíjať u žiakov sebakontrolu.	3,27 (0,9)	3,76 (1,1)	-5,274***
...rozpoznať riziká, ktoré prináša práca so skupinou.	3,33 (0,9)	3,94 (0,9)	-6,777***

***p ≤ 0,001; SD – štandardná odchýlka

4. Zhrnutie

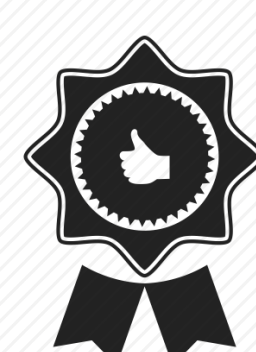
- Tieto výsledky naznačujú potenciálny vzťah medzi účasťou v PUNAV a rozvojom lektorských kompetencií budúcich učiteľov.
- PUNAV napomáha rozvoju lektorských kompetencií budúcich učiteľov.

Kontakt:

Mgr. Marta Dobrowolska Kulanová, PhD.
Katedra pedagogickej psychológie
a psychológie zdravia

FF UPJŠ v Košiciach
Moyzesova 9
040 59 Košice, Slovensko
E-mail: marta.kulanova@upjs.sk

Podakovanie ↔ **APVV**

Táto práca bola podporená Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV-15-0662.